

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Basilicae S. Mariae. Maioris De. Vrbe A. Liberio. Papa. I.
Vsque Ad. Pavlvn. V. Pont. Max Descriptio. Et. Delineatio**

Angelis, Paolo de

Roma, 1621

Cap. III. De Monasterijs, Ecclesijs, & alijs sacris, pijsque locis apud S.
Mariae maioris Basilicam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13873

DE MONASTERIIS,

ECCLESIIS, ET ALIIS SACRIS,

*Pÿsque locis apud S. Mariæ
Maioris Basilicam.*

Cap. III.

Hæc Basilica à multis sum-
mis Pontificibus fuit Cæ-
nobis, atque Ecclesijs vndi-
que decorata, vna cum plu-
ribus Sacerdotibus, qui die,
ac noctu in illa laudes ma-

tri Dei canerent : quod ex Simplicio Papa
primo apparet, anno 467. vsque ad annum,
483. Etenim vbi hodie S. Antonij Abbatis
Xenodochium cernimus, à fundamentis Ec-
clesiam S. Andreæ erexit. Licet autem ni-
hil Auctores meminerint, tamen institutum
considerantes, satis probabile censemus, etiã
Monasterium ædificasse, de quo Anastasius
in vita Gregorij secundi, qui vixit anno 714
vsque ad 731. *Hic Gerontocomium, quod post
Absidem sanctæ Dei genitricis ad Præsepe situm
est, Monasterium instituit sancti Andreæ Apo-
stoli, quod Barbaræ nuncupatur, ad nimiam de-
ductum desertionem, in quo nã vnus quidem ha-
bebatur Monachus, adscitis Monachis ordina-
uit, vt vtraque Monasteria ad sanctam Dei
genitricem singulis diebus, atque noctibus Deo lau-
des canerent.*

Hadrianus Pontifex, anno 778. determi-
nauit vt Monasteria circa hanc Ecclesiam
ædificata die ac noctu diuinas laudes decan-
tarent. ex quo colligitur talem Basilicam va-
rij Oratorijs, & Ecclesijs circûdatam fuisse:
& Anastasius in vita Hadriani designat. *Et
constituit in Basilica sanctæ Dei genitricis, sem-
perque Virginis Mariæ ad Præsepe, & in ceteris
Monasterijs ibidem constitutis, Deo die, no-
ctuque canentes solitas dicere laudes.*

De his duobus Cænobijs vix aliquem ad
huc qui meminere inuenimus; & Onu-
phrius Paninus, qui ab hinc quadraginta
annis de septem Vrbs Ecclesijs scripsit, dum
ad hæc peruenit, inquit nihil memoria di-
gnum eruisse; vbi etiam vestigia ostendit
his verbis: *De quibus Monachis nihil præterea
memoratu dignum inueni. Horum Monaste-
riorum adhuc vestigia sumper sunt.*

At nos, haud exigua diligentia adhibita,
quo magis veritas pateret, cõperimus sancti
Andreæ Apostoli templum à Simplicio con-

structum vnã cum Monasterio. Nostri tem-
poribus cernitur locatum esse in S. Andreæ
Hospitali, haud longè à Basilica, velut in Tri-
buna opere musico legitur, quamquam sa-
tis erosus carminibus. Quia verò Platina,
dum viueret integra adnotauit, ex illo hic
transcripsimus.

*Platina in vita
Simplisij.*

HÆC TIBI MENS VALIDE DECRE-
VIT PRÆDIA CHRISTE,
CVI TESTATOR OPES DETVLIT
ILLE SVAS.

SIMPLICIVS QVE PAPA SACRIS CÆ-
LESTIBVS APTANS
EFFECIT VERE MVNERIS ESSE
TVI.

NE QVOD APOSTOLICI DEESSENT
LIMINA NOBIS
MARTYRIS ANDREÆ NOMINE
COMPOSVIT

VT TVR HÆC HÆRES TITVLIS
ECCLESIA IVSTIS,
SVCCEDENS QVE DOMO MISTI-
CA IVRA LOCAT.

PLEBS DEVOTA VENI, PER QVE
HÆC COMMERCIA DISCE
TERRENO CENSU REGNA SV-
PERNA PETI.

Nos cum de hac Ecclesia & eius consti-
tutione in libro Militiæ Ecclesiæ Romanæ
dicturi simus, duximus prætereundum, illo
tantum contenti, si ostenderimus, talem Ec-
clesiam S. Francisci tempestate pro Xenodo-
chio deseruisse; in quo ipse fuit humaniter
vnã cum socijs exceptus, sub Innocentio III.
Pontifice. Atque etiam nunc perdurat, eiusq.
dominium, & regimen regulare Canonici
Viennenses à Bonifacio Octauo concessum,
anno 1297. tuentur.

Alterum Monasterium per Gregorium
secundum Pontificem fabricatum, de quo
sæpius est dictum, nostra tempestate vidi-
mus, cuius situm partim ijdem Canonici
Viennenses vna cum Ecclesia à Petro Card.
Capoccio ædificata, partim Horti Cardinalis
Montalti retinent. Fuit etiam olim Monia-
lium Cænobium ordinis S. Damiani sub ti-
tulo S. Andreæ de frattis, circa annum Do-
mini 1272. ab Ottobono Cardinali funda-
tum, cum Græcos Romam confugientes ex-
ciperet, & rebus ad victum necessarijs foue-
ret. Sic ex publico Archiuij Instrumento,
vel certè bulla erectionis huius Monaste-
rij. *Sanctus Andreas de Frattis prope sanctam
Mariam Maiorem. In hac Ecclesia fuit olim
Mona-*

*Anast. in vita
Gregorij Secun-
di.
Onuphr. in lo-
co citato.
Cæd. Sirllet. in
tract. huius Ba-
silicæ.*

*Monialium cæn-
obium ab Ortho-
bono Car. ædifi-*

*Vide Anastas.
in vita Simplisij.
pag. 40. Onuphr.
Platin. in vita
Simplisij. Baron. 18.
6. ad an. 483*

*Anast. Onuphr.
Plat. & manu-
scripte. Vatie. in
vita Greg. II.
Baron. tom. 9. ad
an. 716. in
prin. an. 6.
Panin. de sept.
Ecc. pag. 241.
de vita Anast.
loquetur adu-
er. Anast.
Gerontocomium,
& sancti Andreæ
Monasterium.*

*Anast. Honorab.
& Plat. in vita
Hadriani Pape.
Baron. tom. 9.
an. 778.*

*Panin. de sept.
Ecc. pag. 241.*

Monasterium Monialium ordinis S. Damiani, quae Moniales fuerunt ibi collocatae ab Othobono Cardinali tit. S. Adriani, cum fugissent Romam de Romania circa ann. Domini 1272.

Eodem anno orta est lis inter Moniales ordinis S. Damiani ac fratres minores, occasione ex regula S. Damiani desumpta; cuius exitus fuit, ut eas Gregorius X. ad illam S. Augustini transfulerit, quam S. Sixti Moniales retinebant. Instrumentum vel Bulla huius translationis in Archiuo S. Mariae Maioris conseruatur. quo tempore itidem Monasterium fuit Othobono commendatum, & eius curae commissum. Quare eodem tempore auctoritate Apostolica erector & protector extitit. Bullae sententia haec est. Cum inter Moniales ordinis sancti Damiani & fratres minores orta fuisset lis occasione dictae regule S. Damiani, fuerunt à Gregorio Decimo translate ad regulam S. Augustini, quam obseruabant Moniales S. Sixti, ut legitur in Instrumento reperto in Archiuo S. Mariae Maioris, confecto de anno 1272. & constituta sunt sub protectione dicti Octoboni Cardinalis.

Ex Instrumento seu Bulla in Archiuo S. Mariae Maioris.

DE ALIQVIBVS ECCLESIIS, ATQVE

Cœnobijs ad hanc Basilicam
spectantibus.

Caput IIII.

Ecclesie sanctae Luciae in silice, eiusque reddituum concessio huic Basilicae à Greg. XI. Auenione facta.

REGORIVS pariter Vndecimus, maxima dum uiueret hanc Basilicam reuerentia prosequatur: Etenim dum Auenione esset, ei Sanctae Luciae in Silice Ecclesiam, redditusque concessit: Gregorius Episcopus seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Romani Pontificis, prudentia circumspccta ad ea ex Apostol. seruitutis officio libenter intendit, per quae Ecclesiarum utilitatibus prouidetur. Cum igitur Ecclesia sine cura sanctae Luciae sita iuxta Ecclesiam Beatae Mariae Maioris, de Vrbe, quam Venerabilis frater noster Stephanus Episcopus Brixien. tempore promotionis per nos facta de ipso ad Ecclesiam Brixen. tunc vacantem obtinebat, per huius modi promotionem & munus consecrationis eidem Stephano de mandato nostro apud Sedem Apostolicam impensum vacauerit, & vacet ad presens, nullusque praeter nos hac vice de dicta Ecclesia S. Luciae disponere potuerit, neq. possit pro eo quod nos diu ante vacationem huiusmodi omnes Ec-

clesias, ceteraque beneficia ecclesiastica, tunc apud sedem praedictam vacantia, & in antea vacatura collationi & dispositioni reseruantes, decreuimus, &c. sicut accepimus in dicta Ecclesia officia diuina minimè celebrentur, dictaque Ecclesia sanctae Mariae minetur ruinam, & ad eius reparationem propria ipsius Ecclesiae facultates, &c. Nos dilectorum filiorum Prioris, & Capituli Ecclesiae sanctae Mariae supradictae, quae secularis est, supplicationibus inclinati, praedictam Ecclesiam S. Luciae sic vacantem, cuius fructus, redditus, & proventus duodecim florenorum auri circiter valorem annuatim, ut asseritur, non excedunt, cum omnibus iuribus, & pertinentijs suis, ipsdem Priori, & Capitulo, ac Ecclesiae Sanctae Mariae Maioris, ex nunc auctoritate Apostolica incorporamus, anneximus perpetuo, & unimus, ita quod liceat eisdem Priori, & Capitulo corporalem possessionem Ecclesiae sanctae Luciae, & pertinentiarum praedictarum per se, vel alium, seu alios auctoritate propria apprehendere, & retinere; ipsamque Ecclesiam Sanctae Luciae licite in perpetuum retinere, fructusque ipsius in utilitatem ipsius Ecclesiae maioris conuertere, cuiuscunque licentia minimè requisita. Non obstantibus felicitis recordationis Urbani Papae Sexti praedecessoris nostri, & alijs Constitutionibus Apostolicis contrarijs, &c. Datum Auenione, nono Kalendas Nouembris, Pontificatus nostri, anno primo.

Fuit huius Basilicae etiam S. Pudencianae Ecclesia vna cum domicilijs ad eam spectantibus, quamquam antiquitus titulus Cardinalium esset, & si nonnullis credimus iam inde à S. Petri temporibus. & sane quod hanc Ecclesiam tenuerit vsq. ad tertium Pij Quinti Pontificis annum, id clare ex Bulla colligitur, per quam idem Pontifex à Capitulo bona, & Ecclesiam auferit, atque Penitentiaris adscribit: sic enim loquitur. Ut autem ipsis sex Penitentiaris, & duobus Conuersis de communi, & quantum fieri possit propinqua habitatione consulatur, motu, scientia, & potestate plenitudine similibus ades, quae intrantibus à dextra parte Ecclesiae Sanctae Potentianae constant, & ad septentrionem spectant, quas nuper in eos usus aptandas curauimus cum vestibulis, & viridario ad valuas dictae Ecclesiae, ac omnibus iuribus, & pertinentijs suis à reliqua proprietate, & rebus mensae Capitularis praedictae Ecclesiae Sanctae Mariae Maioris, ipsiusque Ecclesiae, & singulorum illius beneficiorum, & praebendarum pro perpetuo vsu, & habitatione praedictorum sex Penitentiariorum, & duorum Conuersorum, seu Tertiariorum etiam sine consensu

Pius Quintus S. Pudencianae Ecclesiae capitulo frauce Brixen Maioris tit. m.

Habere etiam Penitentiariorum huius Basilicae.

Hae Ecclesiae Penitentiariorum à Paulo III. in capitulo huius Ecclesiae Episcopatus bulla conseruata sunt.